

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

EXEGESIS.

DAvid Saulem cum toto Exercitu in castris dormientem reperiebat, nullo planè excubias agente, 1. Sam. 26. v. 7. quod figura est ultimæ securitatis, in qua mundus jacebit tempore adventus Christi, proinde sancta mater Ecclesia tubam judicii hodie inflat, ut dormientes excitet, & ad vigilantiam hortetur. Operæ pretium igitur est, ut attentis auribus & animis percipiamus, quæ in hodierno Evangelio nobis proponuntur. Tria enim potissimum occurrunt, quæ somnum meritò nobis excutere debent:

I. Judicis majestas, qui erit filius hominis. Nam filius hominis, inquit ipse, veniet in majestate sua. Hic est ille vir, in quo constituit Deus judicare orbem in æquitate, Act. 17. v. 31. vocatur autem filius hominis, non quod sit *φίλος ἀνθρώπου*, cum in personæ unitate sit etiam verus Dei filius, sed quia in assumpta natura humana visibiliter hoc judicium exercebit, hinc Joh. 5. v. 27. dicitur, quod Pater cælestis dederit ei potestatem judicium faciendi, quia filius hominis est.

Hic aspectus Christi piis erit consolabilis, quia fratrem judicem habebunt, qui non rejiciet eos, sed in æterna tabernacula recipiet, ubi per mortem & resurrectionem suam mansionem ipsis præparavit, Joh. 14. v. 3. impiis autem formidabilis, quia videbunt quem pupugerunt, Apoc. 1. vers. 7. Veniet autem non ut antea in forma servili, sed in gloria sua, quæ est gloria verè divina & infinita, unde gloria Patris vocatur, Matth. 16. v. 27.

Probat hoc

1. Comitatus. Nam omnes angeli venient cum eo, partim ut deductores, ipse e-

nim est quem Angeli adorant, Ebr. 1. v. 6. & sicut ipsam comitati sunt in ascensione, Ps. 68. v. 18. ita comitabuntur eum quoque in reditu ad judicium, Act. 1. v. 10. Ep. Jud. v. 14. partim ut buccinatores. Sicut enim principes suos præcones habent ac tubicines, qui adventum ipsorum denunciant: Ita Christus etiam descendet cum voce Archangeli & tuba Dei, 1. Theff. 4. vers. 16. vox archangeli erit: Surgite mortui, venite ad judicium. A voce tubæ huius montes contremiscent, rupes distrumentur, sepulchra patebunt, & totus mundus fatali excidio corruet, sicut ad sonum tubarum sacerdotalium muri Hierichuntis, Jos. 6. v. 20. partim ut executores, Matth. 24. vers. 13. Matth. 13. v. 30.

Videte igitur vos mei, ut amicitiam angelorum concilietis vobis per veram pœnitentiam, Luc. 15. v. 10. tunc habebitis, illos hic custodes, Ps. 91. v. 11. & illis deductores ad æternam beatitudinam, Luc. 16. vers. 22.

2. Apparatus. Sedebit enim *ἐπὶ θρόνῳ ἡσδδξῆς*, super sedem majestatis suæ. Id Matth. 26. v. 64. ita exponitur, sedebit à dextris virtutis DEI. Ergo thronus ille super quo CHRISTUS sedebit in extremo judicio, invisibilis, est dextra Dei, visibilis autem nubes cæli, in quibus alibi venturus esse dicitur, Matth. 26. v. 64. Luc. 21. v. 27.

Altus hic thronus est, è quo cernet omnia, nec quicquam coram ipso occultari poterit, sive bonum sive malum, Eccl. 12. v. 14. nullus malus impunitus abibit, sed protrahetur ad judicium, in quocunque terræ angulo sepultus lateat. Nullus etiam bonus indotatus relinquetur, novit enim

enim qui sunt sui, 2. Tim. 2. v. 19. & re-
det unicuique sicut promeritus est, Sirac. 16.
vers. 14.

II. *Judicandorum universalitas.* Om-
nes enim omnino homines coram hoc
tribunali comparere cogentur qui vixerunt
ab origine mundi in Asia, Africa, Europa &
America, adhuc vivunt, & deinceps ad fi-
nem usque seculi victuri sunt boni & mali,
viri & mulieres, pueri & senes, divites &
pauperes, magni & parvi. Sicut enim omni-
bus statutum est semel mori: Ita quoque
omnibus post mortem paratum est coram
tribunali iudicario comparere, Ebr. 9.
v. 27.

Recolligite vos miseri, qui in hoc mundo
iudicium saepe iniustum sustinetis ut Na-
both, 1. Reg. 21. v. 13. & sub pedibus impi-
orum conculcamini, Esa. 51. v. 23. restat al-
liud adhuc iudicium, ubi protrahetur etiam
adversarii vestri, & rectum erit reddere af-
flictionem his qui affligunt vos, 2. Thess. 1.
v. 6. ibi stabitis in magna constantia adver-
sus eos, qui angustiaverunt vos &c. Sap. 5.
vers. 1.

Exhorrescite verò impii & increduli, qui
securè in peccatis vestris pergitis, dicentes
cum Epicuræis: Dominus non videt, Deus
Iac. non attendit, Psalm. 94. v. 7. adeoque
pro ludibrio haberis, quicquid de iudi-
cio extremo in scripturis dicitur, omnes
comparebimus, nihil quicquam manebit
inultum, nil latebit occultum, nihil vale-
bunt ficus folia, quibus Protoplasti se tege-
bant, Genes. 3. v. 7. nihil Pontificis subli-
gacula, quibus nuditatem obvelabat, Exod.
28. v. 42.

III. *Judicii severitas, quæ apparet*

1. *Ex separatione.* Hic mali sunt admix-

ti bonis, hædi inter oves inveniuntur, ziza-
nia crescunt inter triticum, uvæ bonæ & la-
bruscæ in una vinea colliguntur. Habet hic
pius Abel suum Cain, bonus Isaac suum Is-
mael, benedictus Iacob suum maledictum
Esavum. In una Iacobi domo, inter 12. filios
vix unus est frugi, inter 12. Christi discipulos
unus est proditor, nec ullum Ecclesiæ cor-
pus tam purum est, quod non habeat,
membra aliqua putrida. At in illo die sepa-
ratio instituetur, separabuntur tunc hædi
ab ovibus, triticum à zizaniis, mali à bonis,
tunc hædi cornibus suis oviculis non am-
plius molesti erunt, sed omnibus patebit,
quid sit inter justum & impium, & inter ser-
vientem Deo, & non servientem ei, Mal. 3.
vers. 18.

2. *Ex collocatione.* Nam oves à dextris,
hædi verò à sinistris constituentur. Per oves
denotantur pii & fideles, qui vocem Christi
pastoris sui audiunt, & sicut oves mansuetæ,
patientes, & frugiferæ sunt in bonis operi-
bus, Ioh. 10. v. 27. Per hædos verò intelli-
guntur impii, qui færent in peccatis, ovicu-
las à pascuis depellunt, & bona tempora-
lia ad se solos rapiunt. Hos à sinistris, illos
verò à dextris Christus collocabit. O admi-
rabilem ordinem, qui ibi conspicietur!

Postquam Ioseph filios suos Manassen &
Ephraim ad Patrem Iacobum adduxisset,
ut benediceret pueris, posuit Ephraim ad
sinistram Israel, & Manassem ad dextram e-
jus, ille verò extendens manum dextram,
posuit super caput Ephraim minoris fratris,
sinistram verò super caput Manasse, qui
major natu erat, commutans manus, quod
Ephraim præ Manasse multiplicandum præ-
videret, uti legimus Genes. 48. vers. 13.
seqq.

Simi-

Simile quiddam hinc continget. Multi enim qui jam divitiis & honoribus præcipientes, sessionem à dextris sibi vendicant, ibi commutata forte ad sinistram constituentur. Quantum verò dedecus, quanta confusio erit, cum dives epulo ad sinistram constitutus Lazarum mendicum à dextris positum videbit, cum superbus Haman despectum & neglectum Mardochæum sibi præferri sentiet, cum impius Herodes Baptista caput decollatum honore & gloria coronatum conspiciet? Hanc confusionem nihil sequetur nisi planctus & ejulatio, Sapient. 5. v. 2. seqq.

De Secundo.

Proximè succedit *Sententia finalis*, quæ erit

I. *Piis latifica*, tribus potissimum de causis,

1. *Propter suavissimam compellationem.* Nam venite, inquit Christus, venite benedicti Patris mei. Venite pauperes Lazari, venite exules, venite omnes crucigeri, qui hætenus pro nomine meo tot pressuras sustinuitis, venite ut reficiam vos, mundus vobis sat diu maledixit, tempus est, ut benedictionem promissam hereditetis.

Hoc maximum est solatium, quo se omnes afflicti in hac miseriarum valle erigere debent. Sunt quidem in mundo lampas contemta, Job. 12. v. 5. grex pusillus, Luc. 12. v. 32. περιφνηματα καὶ καθάρματα, 1. Cor. 4. v. 13. sed in extremo die alio titulo Christus ipsos honorabit, & venite, inquit, benedicti Patris mei, benedicti, qui in semen benedictum credidistis, benedicti, qui benedictionem à Domino consecuti, & omni bene-

ditione spiritali cumulati estis, Eph. 1. v. 3. benedicti etiam, qui cursum vestrum feliciter absolvistis, jam accepturi βαβαβέον τῆς αἰῶνος κλήσεως τῷ Θεῷ, Phil. 3. v. 14.

2. *Propter largissimam remunerationem.* Nam possidete regnum, dicit Dominus, quod vobis ab origine mundi paratum est, hæreditatem capesite, ex cuius possessione nullus vos hostis exturbare poterit. Potentissimus Rex Ahasverus eximia Estheris pulchritudine captus dimidium regni ei pollicetur, modo cupitis ejus amplexibus frui possit, Esth. 5. v. 6. 7. v. 2. At major erit amor CHRISTI erga electos, quibus ille non regni partem, sed possessionem integram elargietur. Sic ab æterno decrevit, ut ubi ipse est, ibi sit etiam minister ejus, Johan. 12. vers. 26. Sic disposuit suis fidelibus regnum, ut edant & bibant super mensam suam in regno ejus, Luc. 22. vers. 30. nam justi in perpetuum vivent, & apud Dominum est merces eorum, & cogitatio eorum apud altissimum, idèd accipient regnum decoris, & diadema speciei à manu Domini, Sapient. 5. vers. 16. 17. hoc Christo acceptum ferunt, qui lavit eos sanguine suo, & Reges fecit & Sacerdotes Deo & Patri suo, Apoc. 1. vers. 6.

Veniamus igitur, dum nos hinc vocat ad regnum gratiæ, ut aliquando intromittamur etiam ad regnum gloriæ, suscipiamus hæreditatem crucis, ut consequamur etiam hæreditatem lucis, simus filii Dei in fide & adoptione, ut simus aliquando tales in visione, & consummatione. Hic vita aut acquiritur aut amittitur. Qui hinc negligit dulcissimam Christi invitationem, quando extentis manibus clamat, venite omnes, qui laboratis & onerati estis, &c. Matth. 11. vers. 28. tristissimam aliquando increpationem audire

R r coge-